

The background of the slide is a photograph of a two-lane asphalt road stretching into the distance. The road is flanked by green grassy fields. In the distance, several large white wind turbines are visible against a blue sky with scattered white clouds. A few cars are driving on the road. On the left side of the image, there is a semi-transparent white area with a red diagonal line.

Andersson Elffers Felix

Naar meer
slagvaardigheid

Presentatie voor AV
4 oktober 2022

4-10-2022

Over het onderzoek

- AEF doet **in opdracht van het IPO-bestuur** onderzoek naar de **versteving van de slagvaardigheid van en samenwerking binnen het IPO**, gericht op de nieuwe bestuursperiode na de statenverkiezingen in maart 2023
- Er bestaat al een veelheid aan analyses over de werking van het IPO. Gevraagd is om een aantal **ontwikkelrichtingen** te schetsen en uit te werken
- Hiertoe heeft AEF de volgende **onderzoeksactiviteiten** uitgevoerd:

Documentstudie

Voortbouwend op voorgaand onderzoek, o.a. traject Kompas2020, Focus in Samenwerking, AV-overdracht

Gespreksronde

We spraken met IPO-bestuursleden, AV-leden, IPO-bureau, griffiers, BIJ12, HNP en andere betrokkenen

Benchmark

Met VNG, UvW en Metropoolregio Amsterdam

Nog in uitvoering

- Doel van vandaag is om **eerste beelden terug te geven**.

Focuspunten van het onderzoek:

1. Functie en focus van het IPO
2. Over het IPO-bestuur
3. Over de AV en de positie van Statenleden
4. Over de BAC's, BC, Kopgroepen
5. Over Bij12
6. Over het IPO-bureau

Wat is een slagvaardig IPO?

- Om te bepalen hoe het IPO slagvaardiger kan optreden, stellen we allereerst vast **wat 'slagvaardigheid' betekent** en wat daarvoor nodig is. We hebben daartoe **zes dimensies** geformuleerd (zie hiernaast).
- Slagvaardigheid is te bezien vanuit het perspectief van de leden, vanuit externe (samenwerkings)partijen en IPO-medewerkers.
- De dimensies kennen een onderlinge **spanning**: zo kan het creëren van draagvlak zorgen dat handelingssnelheid beperkt wordt. Om slagvaardig te kunnen handelen, moet een goede balans gevonden worden tussen deze dimensies.
- De **voorgestelde ontwikkelscenario's** moeten bijdragen aan versterking van het IPO op ten minste een deel van de dimensies.

Zes dimensies van een slagvaardig IPO:

- **Visie**. De mate waarin het IPO een heldere inhoudelijke visie en propositie heeft en deze effectief kan uitdragen
- **Eenduidigheid en draagvlak**. Een IPO dat een eenduidige en gedragen boodschap uitdraagt, en een betrouwbare gesprekspartner is
- **Wendbaarheid**. De mate waarin IPO flexibel kan inspelen op (nieuwe en veranderende) inhoudelijke opgaven die op haar afkomen.
- **Handelingssnelheid**. De mate waarin IPO snel kan schakelen en acteren rond actuele thema's
- **Inhoudelijke kwaliteit**. Een IPO-bureau en overige ondersteuning die voldoende in staat is om hoogwaardige inhoudelijke bijdragen te leveren.
- **Doelmatigheid** het efficiënt benutten van gemeenschappelijke middelen.

IPO is een bestuurdersvereniging rond een veelheid aan thema's en organen

Samenwerking binnen het IPO kent verschillende functies voor provincies

- Deze zijn: **gezamenlijke uitvoering, gezamenlijke positiebepaling en lobby, het maken van bestuurlijke afspraken, kennisuitwisseling en ontmoeting, en het zijn van een werkgeversvereniging.**

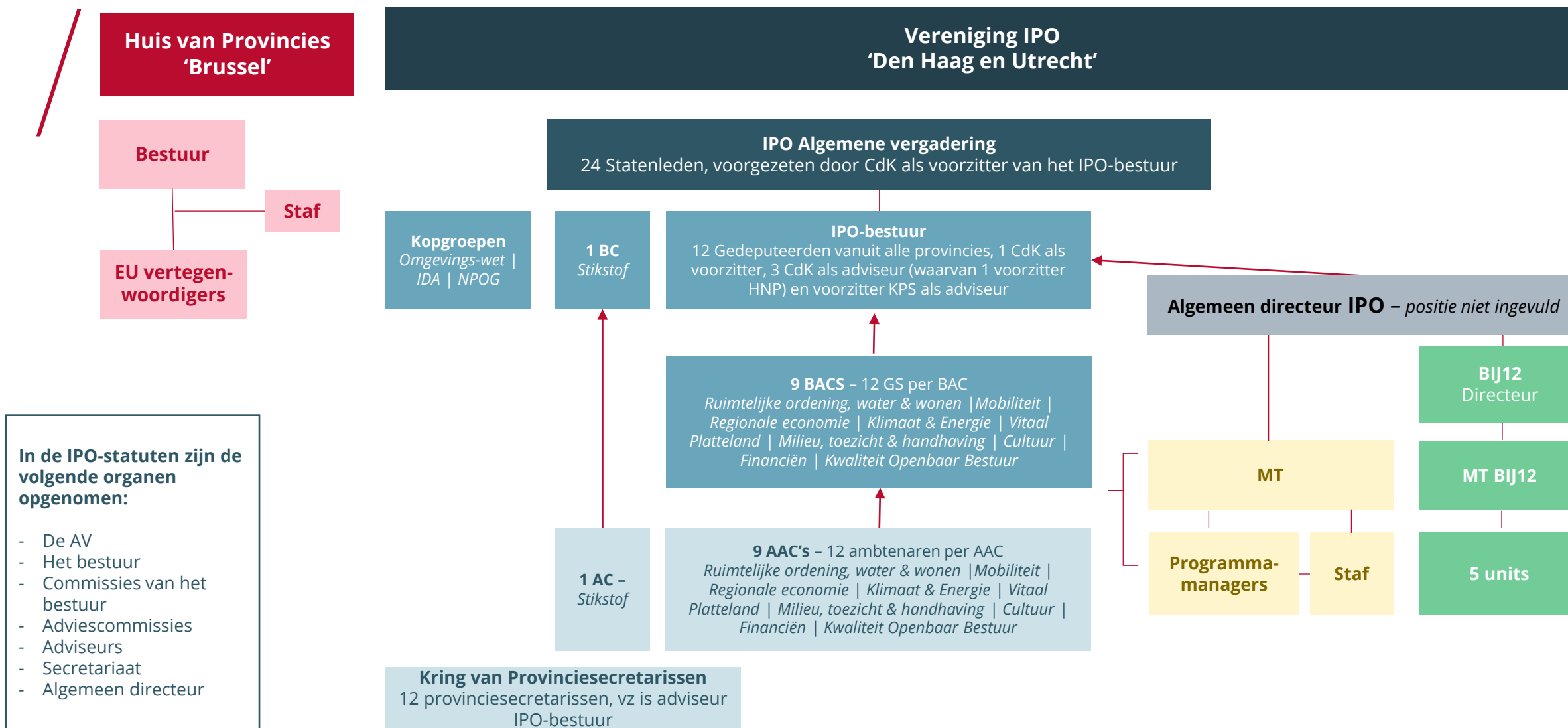
IPO is in essentie een bestuurdersvereniging

- De nadruk ligt voor de bestuurders voornamelijk op gezamenlijke positiebepaling en lobby, maken van bestuurlijke afspraken en ontmoeting.
 - Andere actoren (zoals Statenleden) hebben binnen IPO beperkt of alleen indirect een rol.
- De bestuurders en het merendeel van de AV-leden benadrukken het belang van gezamenlijke uitvoering. Opmerkelijk is dat zij niet altijd zicht hebben op de invulling daarvan door BIJ12. Dat maakt ook dat te beperkt een inhoudelijk gesprek kan worden over waar gezamenlijke uitvoering wel/niet van waarde is.
- De functies van kennisuitwisseling en ontmoeting krijgen minder expliciete aandacht. Dit vindt voornamelijk plaats binnen de context van (BAC en bestuurs)vergaderingen en op het IPO-congres.

Inhoudelijk werkt IPO aan een veelheid van thema's belegd in verschillende gremia.

- In de BAC's en AAC's ligt de focus op de kerntaken van de provincies.
- In het traject *Focus in samenwerking is* gekozen voor de drie grote transities voor de fysieke leefomgeving. Deze zijn echter (nog) niet geborgd in de structuur, behalve via de BC Stikstof en kopgroep NPOG.
- Daarnaast werkt het IPO nog via kopgroepen aan de Interprovinciale Digitale Agenda (IDA) en de Omgevingswet.
- Hierin valt op dat het lastig is om echt te kiezen. Er komen voornamelijk thema's bij, er wordt beperkt prioriteit aangebracht, thema's losgelaten of een echte integrale afweging gemaakt.

1. Inrichting van het IPO

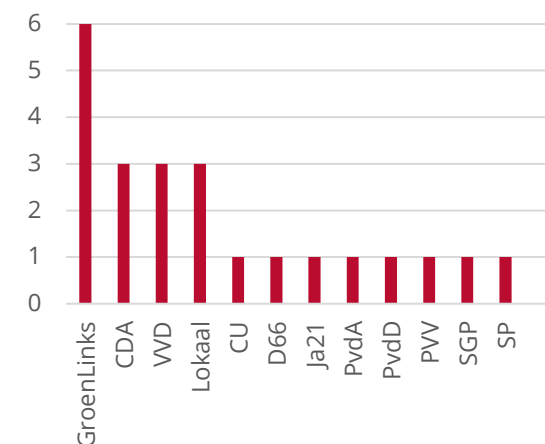
Over de AV (1/2)

Alle AV-leden, de IPO-bestuurders, de griffiers en IPO-bureau geven aan dat de huidige manier van samenwerking met en binnen de AV niet effectief of zelfs onplezierig is.

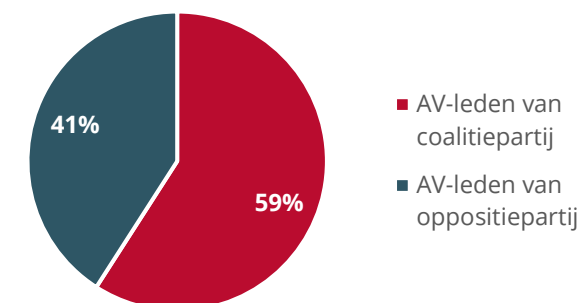
Dit kent verschillende aspecten, zoals:

- In de relatie tussen IPO-bestuur en AV is sprake van wederzijds ongemak. Dat heeft zijn weerslag op de interactie tussen beide gremia, zowel functioneel als persoonlijk.
- Er is onduidelijkheid en soms onenigheid over de rol van de AV, zowel binnen de AV als tussen AV en IPO-bestuursleden. Dit uit zich in discussies over waar de AV invloed op heeft, bijvoorbeeld in het gesprek over de reikwijdte van de P&C-cyclus en specifiek de Kadernota.
- Het uitgangspunt is dat GS *binnen hun eigen provincie* verantwoording afleggen over samenwerking binnen het IPO. Dat gebeurt echter niet altijd even goed.
- PS-leden hebben vaak weinig zicht op wat het IPO doet en de vertegenwoordiging van hun eigen GS in het IPO en krijgen dit inzicht niet binnen de eigen provinciekanalen. Via hun AV-leden wordt dit inzicht soms gezocht.
- Het is onduidelijk op basis van welk mandaat AV-leden in de AV zitten. AV-leden halen verschillend input vanuit hun eigen PS in de provincie op om zo de eigen PS te vertegenwoordigen.

Samenstelling AV op basis van politieke partij

Samenstelling AV op coalitie/oppositie in de individuele provincies^{1, 2}

Over de AV (2/2)

▸ De (kijk op) positie van Statenleden binnen het IPO is door de tijd heen veranderd

- Van oudsher was IPO een samenwerking tussen GS. In 2003 is het een vereniging van provincies geworden. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd in 2017.
- In praktijk ligt de nadruk van het IPO op positiebepaling en maken van bestuurlijke afspraken door GS. Statenleden hebben een plek binnen het IPO in de AV. Statutair bepaald is dat de AV gaat over het goedkeuren van de begroting/ jaarrekening en aanpassen van de statuten.
- Rondom positiebepaling, gezamenlijke uitvoering en bestuurlijke afspraken hebben statenleden een controlerende rol via de AV. Het uitgangspunt is dat dit voornamelijk vorm krijgt in de eigen provincie via de relatie GS-PS.
- Voor kennisuitwisseling en ontmoeting is er ook een rol voor Statenlid.nu.
- In de afgelopen bestuursperiodes onder wisselende voorzitters, is de ruimte die Statenleden ervaren binnen het IPO wisselend geweest. Sommige Statenleden hebben het gevoel nu een stap terug te moeten doen, anderen geven aan dat meer scherpere in de rol van de AV ook juist helderheid geeft.
- Specifiek in relatie tot het IPO benoemen meerdere Statenleden dat dit een grote tijdsinvestering vraagt, waar zij geen (extra) vergoeding voor krijgen.

Vier hoofdscenario's voor verdere uitwerking

Scenario 0:

Geen grote
structuuraanpassingen,
projectmatig
implementeren en
opvolgen *no regret-
maatregelen*

Scenario 1:

Binnen bestaande
verenigingsstructuur,
organisatorische en
inhoudelijke keuzes
maken

Scenario 2:

Bestaande
verenigingsstructuur
fundamenteel herzien/
statutenwijziging

Scenario 3:

Loslaten
verenigingsstructuur/
andere
samenwerkingsvormen

Voor de AV kun je denken aan...

Scenario 0: implementeren en opvolgen *no regret maatregelen*

- Formele AV vergadering alleen statutaire rol
- Betere voorbereiding selectie van AV-leden (functie-vereisten), en verstevigen rol van griffiers daarin
- Maken en opvolgen afspraken over mandaat van AV-leden en hoe zij dit moeten ophalen.
- Verkennen mogelijkheden voor extra vergoeding AV-leden

Scenario 1: binnen bestaande verenigingsstructuur, organisatorische en inhoudelijke keuzes maken

- Meer inhoudelijke lading AV-bijeenkomsten
- AV-leden en Statenleden in meer inhoudelijke adviserende rol

Scenario 2: bestaande verenigingsstructuur fundamenteel herzien

- Loslaten dualisme: andere samenstelling AV, met bestuurders i.p.v. Statenleden of een mengvorm

Scenario 3: loslaten verenigingsstructuur

- Loslaten verenigingsstructuur, bijvoorbeeld naar een gemeenschappelijke regeling

Over het vervolg

- **In november 2022 presenteren we een uitgewerkt advies rond no-regret aanpassingen en een voorstel voor een opdracht voor een fundamentele herziening van de verenigingsstructuur**
 - IPO-bestuur is hiervan opdrachtgever. MT en AV hebben de mogelijkheid om suggesties te doen, voor zover dit de betrokken partijen betreft.
- **Eind 2022 leveren we het definitieve advies aan IPO-bestuur op**

Andersson Elffers Felix
k.bron@aef.nl
m.dekkers@aef.nl

4-10-2022